

เทศน์เช้า วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๑

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เวลาสงบสงัด เห็นใหม่ เวลาสงบใจวิเวก สิ่งทีวเิกณะ คนทีประพฤติปฏิบัติต้องการมาก วิเวกจากภายนอก วิเวกจากภายใน ถึงแสวงหาทีประพฤติปฏิบัติ วัดเป็นทีอยู่ อารามใจ คนไม่มี เรือน สมณะต้องอยู่อารามไม่อยู่บ้าน

อาราม เห็นใหม่ วัดเหมือนกับโรงพยาบาลนะ ถ้าโรงพยาบาลเป็นที่รักษาคนไข้ แต่ถ้าโรงพยาบาลไม่ดีเขาเรียกว่าโรงฆ่าสัตว์ ถ้าโรงฆ่าสัตว์คนเข้าไปมันจะเจ็บช้ำน้ำใจ มันไม่ได้ ประโยชน์อย่างทีเราว่า แต่ถ้าโรงพยาบาลดีเป็น โรงพยาบาลรักษาคนไข้

วัดก็เหมือนกัน วัดถ้าเป็นวัดนะ วัดประพฤติปฏิบัติ วัดจะชำระกิเลส วัดถ้าจะชำระกิเลส นะเราต้องหากิเลสของเราเอง วัดไม่ใช่สนามรบ ถ้าวัดเป็นสนามรบนะคอยจับผิดกันใจ คอยหา จุดบกพร่องของคนอื่น แล้วมันจะเป็นปัญหาไปมาก แต่ถ้าวัดนะ ข้อวัตรปฏิบัติ เห็นใหม่ วัดคือ ข้อวัตรปฏิบัติ พระนี่มีข้อวัตรปฏิบัติ ทำอะไรพร้อมเพรียงกัน ความทำอะไรพร้อมเพรียงกัน สิ่ง นั้นเป็นเสมอกัน

ทิวี่เสมอกัน คีลเสมอกัน ความเป็นอยู่ของสงฆ์จะมีความสุขมาก ทิวี่เสมอกันใจ คำว่าทิวี่ เสมอกัน เสมอกันโดยอะไร? เสมอกันโดยธรรมวินัยนะ มันจะเสมอกันไม่ได้หรอก เพราะ คนเราเกิดมานี้ แม่แต่พ่อแม่ท้องเดียวกัน ความคิดความเห็นก็แตกต่างกันมา การเกิดและการตาย ในวัฏฏะ จิตนี้เกิดตายๆ ประสพการณ์ของจิตมันแตกต่างกันมา ความแตกต่างกันมามันมีความ เหลื่อมล้ำต่ำสูงในความคิด ถ้ามีความเหลื่อมล้ำต่ำสูงในความคิดต้องเอาธรรมวินัยเป็นตัวตั้ง ถ้า ธรรมวินัยเป็นตัวตั้ง ข้อวัตรปฏิบัติเป็นตัวครอบรักษาไว้

ถ้าสิ่งนี้รักษาไว้ เห็นใหม่ นี่วัดเป็นทีประพฤติปฏิบัติ สนามรบเป็นสนามการค้า เขาว่านะ เป็นสนามรบ กิเลสค้นหาความทะยานอยากของเรามันจะไปประพฤติปฏิบัติ การฆ่ากิเลสสำคัญ อย่างยิ่งนะ แต่เราเอากิเลสไปฆ่าคน เอากิเลสไปฆ่าคนคือเราไปมองแต่คนอื่นใจ ไปมองแต่ข้าง นอกว่ามันผิดอย่างนั้น มันไม่ผิดอย่างนั้น แต่เราไม่มองตัวเองเลยเราไม่ผิดอย่างไร?

ความไม่ใช่อะไร นี่ธรรมดาที่มันอยู่ที่นี้ คำว่าทวนกระแส ธรรมดาทวนกระแส กระแสคือย้อนกลับมาดูตัวตนของเรา ดูความคิดพลาดของเรา ถ้าเราดูความคิดพลาดของเรา เห็นไหม ธรรมดาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก ชนะสงครามนะทีละเป็นพันๆ ครั้ง ชนะอย่างนั้นไม่วิเศษเลย ชนะคนๆ เดียวสามารถวิเศษสุด

เวลาเขาเกิดสงครามกัน ความจริงการเกิดสงครามมันมีแต่ความเสียหายทั้ง ๒ ฝ่าย ผู้ชนะก็เสียหาย ผู้แพ้ก็เสียหาย เสียหายทั้งคู่เลย แต่เป็นเพราะทิวติของผู้นำ ผู้นำตัดสินใจไม่ได้ ตัดสินใจไม่ได้ ทิวติความเห็นของผู้นำคนๆ เดียว ทำให้ประเทศชาติ ทำให้สังคมทะเลาะเบาะแว้งกันไปเห็นไหม

แต่ในการประพฤติปฏิบัติ หัวใจเราหัวใจเดียว ถ้าหัวใจเดียวความคิดมันร้อยแปด ถ้าความคิดมันร้อยแปด สิ่งที่ย้อนกลับมา นี่ใจการฆ่ากิเลสประเสริฐที่สุด เอาชนะตนเองประเสริฐที่สุด ถ้าประเสริฐที่สุด เห็นไหม ที่นี้มันถึงจะเป็นโรงพยาบาล โรงพยาบาลนะคือการชำระใจ การชำระให้คนเจ็บคนป่วยหายออกไปจากโรงพยาบาล คนเข้าไปโรงพยาบาลเพื่อจะไปรักษาความเจ็บไข้ได้ป่วย เพราะความเจ็บไข้ได้ป่วยทำให้เราทุกข์เราร้อนนะ เจ็บไข้ได้ป่วยเราก็อทุกข์อยู่แล้วเพราะมันเจ็บปวด ยังมีความวิตกกังวล มีอุปาทาน มีความรู้สึกทุกข์ร้อนไปหมดเลย ทุกข์ร้อนนะ เราเจ็บไข้ได้ป่วยแล้วคนอื่นเขาจะทุกข์ร้อนไปกับเราไหม? มันมีความคิดไปร้อยแปด

การชำระกิเลสก็เหมือนกัน ถ้ามันชำระกิเลสมันย้อนกลับเข้ามา เวลาอยู่ในหมู่คณะ อยู่ในบ้านในเรือนจะมีความเพติดเพลิน จะมีความอบอุ่นทั้งนั้นแหละ เวลาประพฤติปฏิบัติ เห็นไหม สถานที่วิเวก พอเข้าไปแล้วเราก็อจะเสียวสันหลัง สถานที่ควรแก่การงาน เวลาเราไปเที่ยวป่าช้า ไปเที่ยวเพื่ออะไรกัน? ไปเที่ยวป่าช้านี้มันกลัวนะ มันกลัว พอคนมันกลัวขึ้นมามันจะย้อนกลับมาที่เรา แต่คนไม่กลัว พอไม่กลัวเลยนี่มันเก่ง

ถ้าคนไม่เคยกลัว ไม่เคยมีสิ่งใดครอบงำจิตใจมันจะเก่งมาก ความคิดของเรามันจะคิดไปร้อยแปดเลย แต่ไปอยู่ที่กลัวๆ ทำไมพระกรรมฐานต้องไปอยู่ในที่กลัวๆ กลัวเสือ กลัวสาบ กลัวผี กลัวต่างๆ เข้าไปเที่ยวป่าช้า ไปอยู่กับซากศพ ซากศพ เห็นไหม เวลาเรากลับขึ้นมามันน่าสังเวช คนเราเกิดมาอย่างนี้หมด เพราะอะไร? เพราะมันเป็นพื้นฐาน พื้นฐานของมนุษย์เป็นสัตว์สังขม เวลาแยกออกไปแล้วไปอยู่กับซากศพมันจะมีความเสียวอกใจ เวลาเสียวอกใจขึ้นมา ความกลัวอันนั้นมันทำให้เราไม่คิดมาก

ไม่ให้เราคิดมาก เห็นไหม มันเป็นสถานที่ควรแก่การงาน ควรแก่การงานเพื่ออะไร? เพราะเอาชนะใจเราไง ถ้าเราอยู่ในที่คลุกเคล้า อยู่ในที่ต่างๆ มันนอนใจ พอนอนใจมันก็คิดแต่จะเพ่งโทษคนอื่น เวลาเราไปอยู่กับชาวศพ ชาวศพเราเพ่งโทษมันไม่ได้ แล้วมันสอดสังเวช สอดสังเวชว่าตัวเองเก่ง ตัวเองแน่ ตัวเองชนะคนอื่น แต่เวลาไปอยู่ในป่าช้า นี่แมลงสาบมันก็อยู่ในป่าช้านะ แมลงต่างๆ มันอยู่ในป่าช้า มันไม่เห็นกลัวตึกกลัวตางเลย

เราเป็นสัตว์ประเสริฐ เราว่าเราเป็นมนุษย์ เราเป็นคนเก่ง ทำไมเราแยกว่าสัตว์อีก สัตว์มันยังไม่กลัว มันหากินธรรมชาติของมัน เห็นไหม ดูว่าดูควายมันเข้าไปหากินในป่าช้ามันไม่ตกใจ หลอก มันหากินหญ้าไปธรรมชาติของมัน เราเองทำไมมันไปตกใจขนาดนั้น นี่ความกลัว ถ้าเราคิดไปในทางโลกมันมองแล้วมันน่าสยดสยอง แต่ถ้าเป็นทางธรรมนะ สิ่งที่เป็นความกลัว มันเป็นการตั้งสติให้เราระลึกรู้อยู่ในตัวเอง ถ้าเราระลึกรู้อยู่กับตัวเองความคิดมันไม่ส่งออก

พลังงานมันส่งออก ความคิดคือพลังงานนะ เราคิดจนเหนื่อย เราคิดจนทุกข์จนยาก ความคิดเกิดจากเรา เราก็ไม่รู้ว่าเราคิดนะ คิดแล้วยังสะใจกับความคิดของตัวเองว่านี่สะใจมาก คิดได้ขนาดนี้ มีความรู้ขนาดนี้ เห็นไหม นี่พลังงานนี้มันส่งออก ที่มันทุกข์มันยากยังให้คำมั่นว่าเป็นความสุขอีก แต่เวลาเราไปอยู่ในที่กลัว มันคิดไปไหนล่ะ? มันกลัวจนคิดไม่ออก พอมันกลัวจนคิดไม่ออก นี่มันสงบลง พลังงานที่มันไม่เสียเปล่า พลังงานมันเริ่มสะสมตัวแล้วมันไม่เสียเปล่าออกไป

พอมันเสียเปล่าออกไป เห็นไหม นี่มันเสียเปล่าออกไป ถ้ามันเสียเปล่าออกไปมันก็ส่งออกไป แต่ถ้ามันเป็นความกลัว เพราะความกลัวพลิกมาให้เป็นมรรคใจ พลิกมาให้เป็นประโยชน์กับเรา ถ้าพลิกเป็นประโยชน์กับเรา มันก็จะเอาเราไว้ในอำนาจของเรา เอาจิตของเราไว้ เอากำลังของเราไว้ ถ้าเอากำลังของเราไว้ให้อยู่กับเรา นี่ความสุขเกิดจากความสงบไม่มี จิตมันสงบได้ ถ้าจิตสงบได้ อยู่กันในห้องคณะ อยู่ในที่ชุมชน เราจะไม่เห็นความคิดอย่างนี้เลย เห็นแต่ความคิด มันฟาดฟันกันด้วยความคิด

“มนุษย์คิดอย่างหนึ่ง พุคอย่างหนึ่ง ทำอย่างหนึ่ง”

ความคิดของเรา การกระทำของเรา เราไม่กล้าพุดออกไป แต่มันคิดอยู่ในหัวใจ แต่ขณะที่เราไปอยู่ในที่สงบสงัด เห็นไหม อยู่ในที่มันเป็นสิ่งที่น่ากลัว มันเป็นชัยภูมิของนักรบนะ รบกับ

ใคร? รบกับกิเลส เห็นไหม นี่สนามรบ สนามรบของโลก สนามรบของเขา ธุรกิจคือสนามรบ
ของเขา คือการตลาด สนามรบของสงครามคือสมรภูมิตะปะกัน

สนามรบของธรรม สนามรบของธรรมมันอยู่ที่ไหน? นี่ไปเที่ยวป่าช้า ไม่ใช่เอาป่าช้าเป็น
สนามรบหรอก ไม่ใช่เอาอะไรเป็นสนามรบเลย เอาหัวใจเป็นสนามรบ แต่มันหาหัวใจไม่เจอ มัน
หาเราไม่เจอ มันหาสถานที่ตั้งของความคิดไม่เจอ ความคิดมันมาจากไหน? ความคิดนี้มันคิดมา
จากไหน? ความคิดมาจากใจ แล้วใจมันอยู่ที่ไหนล่ะ? หาใจไม่เจอใจ แต่ถ้าจิตสงบเข้ามา พอสงบ
เข้ามา ถ้ามันเป็นภวังค์นะ มันเป็นมัจฉา มันไม่เจอใจ ว่างๆ ว่างๆ

ว่างๆ ว่างๆ มันเป็นการสร้างภาพ นื่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดไว้ใน
พระไตรปิฎก เห็นไหม ชีวิตเรา ความคิดเหมือนหยับแฉด เวลาเราไปบนถนน เห็นหยับแฉดเป็น
รูปเป็นเงาขึ้นมา เห็นเป็นรูปเป็นร่างขึ้นมาเลยนะ ความคิดก็เหมือนกัน ความคิดมันมาจากไหน?
เวลามันคิดมามันเหมือนหยับแฉด มันเป็นรูปเป็นร่างนะ ความคิดทำให้เรามีความคิด ให้เราต้อง
เดินตามมันไป มันสั่งเราได้หมดเลย มันบัญชาการชีวิตเราได้หมดเลย แล้วชีวิตต้องตามมันไป
เห็นไหม นี่หยับแฉด มันเป็นหยับแฉดเฉยๆ แต่เราไม่เห็นมัน

ถ้าจิตสงบเข้ามาๆ ใ้อ้ว่างๆ ว่างๆ มันไม่มีสตินะ มันส่งออกไป มันเพียงแต่เอาธรรมะ
มาตริก มันเป็นตริกนะ มันตริกในธรรม พอตริกในธรรมขึ้นมามันปล่อยวาง ปล่อยความคิด
ไม่ใช่ตัวจิต เพราะความคิดกับพลังงานมันคนละอันกัน ถ้าความคิดกับพลังงานเป็นอันเดียวกัน
นะ ขณะที่มันไม่คิด ขณะคิดนี่คิดจนฟุ้งซ่าน คิดเป็นวันๆ คิดจนทุกข์มากเลย แล้วมันก็จางไป
มันก็ดับไปเป็นธรรมดา

เวลามันดับไปเป็นธรรมดา คนที่ไม่คิด เวลาอยู่สุขสบายเราไม่ได้คิดเลย แล้วพลังงานไป
ไหนล่ะ? ถ้าพลังงานไม่มีนะ เราไม่มีชีวิตนะเราตาย คนที่ยังมีพลังงานอยู่ คนมีใจอยู่นี้ไม่ตาย พอ
ไม่ตาย ร่างกายมันมีพลังนี้อยู่ แต่มันไม่ได้คิด เห็นไหม แล้วเวลาความคิดมันเกิดขึ้นมา ฟุ้งซ่าน
ขึ้นมา สิ่งที่เป็นพลังงาน นี่เหมือนกัน เหมือนเวลาที่ว่างๆ ว่างๆ มันเป็นการเผลอเรอ มันเป็น
สัญญาอารมณ์ มันเป็นการสร้างความว่าง มันไม่ใช่ตัวมันเองว่าง ความสุขถึงไม่มีขึ้นมา มัน
เหมือนไม่มีผลตอบแทน มันไม่มีค่าความเป็นจริง

ถ้ามันมีค่าความเป็นจริง เห็นไหม สติมันจะตามความคิดนี้ไปตลอด ตามความรู้สึกเราไป
ตลอด เวลาสงบขึ้นมามันรู้ เอ๊ะ ความคิดมันคิดขึ้นมา ทำไมมันหยุดได้อย่างไร? มันหยุด เราอยู่

กับความคิดเรา เราทิ้งมากนะ เราทิ้งมากเลย เราชนะตนเองแล้ว เราชนะตัวเราเอง นี่ไงสนามรบ อยู่ที่นี้ ถ้าสนามรบเราอยู่ที่นี้ สนามรบเราไม่ใช่ออกไปเพ่งโทษคนอื่น ไม่ใช่ไปยุ่มย่ามกับคนอื่นนะ ต่างคนต่างทุกข์ยากกันมา ต่างคนต่างเกิดนะ แม้แต่พี่น้องกัน คูสิพ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย เจ็บไข้ ได้ป่วย เห็นไหม ได้แต่น้ำตาไหลนะ ได้แต่สงสาร ได้แต่สังเวช

ถ้าปลงกรรมสังเวช ชีวิตเป็นอย่างนี้ เกิดมานี้เจ็บไข้ได้ป่วยเป็นธรรมดา เสื่อมสภาพไป เป็นธรรมดา เป็นธรรมดา ชีวิตนี้มันต้องซากร่ำคร่ำเป็นธรรมดา เจ็บไข้ได้ป่วยเป็นธรรมดา เห็นไหม มันสลดสังเวช มันช่วยเหลือเจือจานกันได้ไหม? แต่ถ้าเราไปเห็นความคิดเรานะ มันเกิดแล้วเราตามความคิดเราทัน แล้วความคิดมันหยุดได้ ความคิดหยุดได้มันเป็นโลกีย์ปัญญา มันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ นี่มันถึงว่างเข้ามา

ถ้าเป็นกำหนดพุทโธ พุทโธ ถ้ามันว่างจริง ความว่างจริง อย่างเช่นเราไปเที่ยวป่าช้ากันนี้ มันสงบ นี่สนามรบมันอยู่ที่นี้ ความเป็นไปข้างนอกนะ เราเป็นญาติกันโดยธรรม เป็นญาติกันโดยสายเลือดก็อย่างหนึ่ง เราอยู่ด้วยกัน เราเจือจานกัน ญาติกันโดยธรรม บางทีมันสนิทชิดเชื้อมากกว่าญาติกันทางสายเลือดอีก เพราะอะไร? เพราะมันเห็นคุณค่า มันเห็นคุณประโยชน์ เห็นไหม มันเห็นคุณค่า มันรักกัน มันซึ่งใจกันจริงๆ นี่ญาติกันโดยธรรม

ถ้าญาติกันโดยสายเลือด โดยสายเลือดเราเกิดมาเป็นพี่เป็นน้อง เป็นปู่ ย่า ตา ยาย นี่ญาติโดยสายเลือด ญาติโดยธรรม ญาติโดยสายเลือดมันก็เป็นสภาวะ มันเป็นญาติธรรมกันทั้งนั้นแหละ นี่เราเห็นสภาวะแบบนี้แล้วเขาก็ทุกข์มา เขาก็หาที่พึ่งอาศัย เราก็หาที่พึ่งอาศัย มันควรจะเจือจาน ควรจะเผื่อแผ่กัน นี่เป็นวัตร วัตรคือข้อวัตรปฏิบัติ คือวัดน้ำใจ วัดน้ำใจว่ามีน้ำใจไหม? น้ำใจดี น้ำใจเบียดเบียน น้ำใจเอารัดเอาเปรียบ

นี่ค่าน้ำใจ เห็นไหม ค่าน้ำใจคือค่าของธรรม ธรรมะอยู่ที่ใจ สิ่งที่จะพิสูจน์ธรรมะได้คือความรู้สึก คือใจนี้ธรรมะได้ พระไตรปิฎกเป็นกระดาดเขื่อนหมึก ปลวกมันกินทิ้งแถมๆ มันยังไม่ได้มีความรู้อะไรขึ้นมาเลย เราไปอ่านขึ้นมาก็เป็นสัญญา สัญญาคือความคิดไม่ใช่จิตใจ ความคิดคือสัญญา คือข้อมูลที่ไปศึกษาธรรมะมา มันก็อยู่ที่ว่าว่างๆ ข้างนอกมันไม่เข้าถึงตัวใจ

ถ้าจิตสงบขึ้นมา เห็นไหม ผู้ใดเห็นธรรมผู้นั้นเห็นตถาคต จิตมันสงบเข้ามา นี่สนามรบมันอยู่ที่นี้นะ สนามรบมันอยู่ในท่ามกลางสมาธิ ในท่าเดินจงกรม ในการประพฤติปฏิบัติของเรา ถ้าเราออกไปอ้าปากพูดออกไปมันนอกสนามรบแล้ว คนเกิดมานี้ มีปากมาเหมือนมีขวานมาคนละ

เล่ม ถ้าเขาไปท้วนะ ปากๆ ถ้าคนนั้น ถ้าคนนี้ ถ้าเขาไปหมดเลย แล้วก็ยังคิดว่าตัวเองเก่งอีกนะ

นี่ก็เหมือนกัน หุบปากซะ แล้วเรามาภาวนาของเราละ หุบปากเก็บขวานซะ เก็บขวานไว้ในใจของเรา แล้วเอาขวานนี้เปลี่ยนแปลงให้เป็นสมาธิ ให้เป็นสติதாகถางกิเลสเรา ถ้าหากถางกิเลสสนามรบเกิดหรือยัง? สนามรบเกิดแล้ว เห็นไหม นี่มันจะมีกิจจัญญา มีการกระทำในหัวใจ เป็นสมาธิ เป็นสมาธิอย่างไร? เป็นปัญญา เป็นปัญญาอย่างไร? ถ้าเป็นปัญญาอบรมสมาธิ เริ่มต้นไม่เข้าใจก็ยังไม่ถึงนะ แค่นิยามมันตามความคิดตัวเองทัน แล้วความคิดตัวเองสงบตัวลงมันก็ถึงมากแล้ว ที่จนคิดได้ว่าเป็นนิพพานๆ กัน ที่ว่านิพพาน เวลาจิตสงบ จิตดับหมดเป็นนิพพาน นิพพานเกิดดับๆ

การเกิดดับ นี่สวิตซ์ไฟฟ้ามันก็เกิดดับ ไฟฟ้าอัตโนมัติตามถนนมันก็เกิดดับ มันไม่มีประโยชน์อะไรหรอก การเกิดดับเป็นคำพูดขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันมีเท่านี้ มันมีเท่านี้เหมือนคนรู้จริง เห็นไหม ชีวิตนี้เป็นพลังงาน พลังงานเป็นสสารที่มีชีวิต มันเป็นสันตติมันเกิดดับ มันมีชีวิต มันไม่มีวันที่สิ้นสุด มันสืบต่อ มันไม่เคยตาย จิตไม่เคยตาย ตัวมันเองก็ไม่เคยตาย มันเป็นพลังงานที่เกิดดับ ที่สันตติตลอดเวลา

แต่พลังงาน เห็นไหม ที่ว่าชีวิตเป็นพลังงานๆ พลังงานอย่างนี้พลังงานทางโลก พลังงานทางวิทยาศาสตร์ พลังงานที่เราหล่อหลอมขึ้นมา พลังงานที่เราสะสม พลังงานที่เราแปรให้มันเป็นพลังงาน อย่างเช่นแสงแดดมันให้พลังงานไปเก็บสะสมไว้ แล้วมันก็หมดไปไง คือมันหมดสิ้นได้ มันมีแล้วมันก็ตาย มันไม่อยู่คงที่ไง แต่จิตนี้มันคงที่ ทั้งๆ ที่เป็นสสาร มันไม่มีชีวิต มันคงที่ตลอด จิตนี้คงที่ตลอด ถ้าไม่คงที่ตลอดไป นี่จิตนิสัยมันไม่มีมาอย่างนี้

คนนี่ความคิดไม่เหมือนกัน ความรู้สึกไม่เหมือนกัน ต่างๆ ไม่เหมือนกัน เพราะมันสะสมมา จิตนี้มันได้พัฒนาของมันมา มุมมองของชีวิตต่างๆ มันไม่เหมือนกัน ไม่มีจิตดวงใดเหมือนกันเลย เพราะระยะการเกิดและการตายมันต่างกัน แล้วการแปรสภาพ การแปรปรวนไป การทำความดีความชั่ว แม้แต่ในเหตุการณ์เดียวกัน คุณิเราทำอะไรด้วยกัน ความรู้สึกที่มันฝังใจยังต่างกันเลย

ความรู้สึกที่มันดูดีมึ ความดูดีมึ บางคนซึ่งใจมาก ดูดีมึมาก บางคนเฉยๆ เห็นไหม มันต่างกันๆ ทั้งนั้นแหละ สิ่งนี้มันถึงต่างกัน ความต่างกันของใจ ความต่างกันของกรรม สิ่ง

ต่างๆ เกิดขึ้น แต่ในเมื่อเราเป็นนักรบกันมา เรามาอยู่วัดกันมาเราต้องมีข้อวัตร เอาสิ่งนี้เป็นกรอบ เป็นบรรทัดฐาน ทิฐิเสมอกัน ความเห็นเสมอกัน

นี่ถ้าเป็นสนามรบ ต้องเป็นสนามรบในหัวใจ แต่ถ้าเป็นวัดเป็นวา เป็นสัปปายะ เป็นที่ อภัยทาน เราจะให้ภัยกัน เราจะช่วยเหลือเจือจานกัน เรามีปากมีท้องเหมือนกัน เราทุกข์มา เหมือนกัน สิ่งที่เราเจือจานกัน บังคับหัวใจไว้อย่าให้มันไปวุ่นวายข้างนอก แล้วสร้างมรรคญาณ สร้างสติ สร้างปัญญาขึ้นมาตากถางมัน ตากถางจิตของเรา ทวนกระแสเข้าไปทำงานในหัวใจ

งานข้างนอกทำแทนกันได้นะ ข้าวปลาอาหารเราก็เจือจานกันได้ แต่เจือจานแล้วก็ยังทุกข์ ยังร้อนกันอยู่ แต่ในหัวใจธรรมะมันเกิดขึ้นมา เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ชี้ ทาง แล้วเราเข้ามาในสถานที่เป็นที่ศักดิ์สิทธิ์ ที่ศักดิ์สิทธิ์เป็นที่อยู่อาศัยของผู้ทรงศีลนะ แล้วถ้าผู้ ทรงศีลนั้นเกิดหัวใจเป็นธรรมขึ้นมา เป็นที่อยู่ของอริยเจ้า

คูสิเราไปป่าไปเขา ถ้าเขาเอาศาลพระภูมิเก่าๆ ไปกองๆ ไว้ เดินไปยังต้องยกมือไหว้เลย กลัว นั่นเราไปไหว้วัดถุณะ แต่ที่อยู่ที่อยู่อาศัยของผู้ทรงศีล เห็นไหม มันเหมือนมนุษย์เรานี้แหละ เหมือนธรรมดาแต่ไม่ธรรมดา จิตเป็นธรรมดา ความรู้สึกเป็นธรรมดา เป็นเหมือนเรานี้แหละ แต่ ถ้ามั่นแก้ไขได้ สร้างมา สร้างใจขึ้นมาให้เป็นอริยภูมิขึ้นมาในหัวใจ แล้วจะเป็นประโยชน์กับเรา

วัดเป็นที่อยู่อาศัยของผู้มีธรรม แต่เรามีกิเลส เราเข้ามาในวัดเราก็ต้องพยายามกดไว้ ต้อง เอาสติ เอาสมาธิต่างๆ แก้มันๆ แก้มันเพื่อจะให้เข้ากับสิ่งที่มันเป็นธรรมได้ ถ้าเข้าถึงสิ่งที่มันเป็นธรรม ได้ หัวใจเราจะเป็นธรรม จะเป็นประโยชน์กับเรา เอวัง